

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND”

№ 45 (327)

Нядзеля, 4 лістапада 1956 г.

Гарыць за зялезнай заслонай

Сяняня яшчэ немагчыма гаварыць абтым, чым кончыцца антыкамуністычнае паўстаньне ў Мадзяршчыне, ані якія будуць ягоныя вынікі. Гэтаксама і ў Польшчы, дзе сітуацыя ўжо, здавалася-б усталізавалася, могуць паўстапіць яшчэ розныя неспадзеўкі. Зусім магчыма, што і ў іншых сатэлітных краінах захтывізуцца антыкамуністычныя рухі. У мантн пісаныя гэтага артыкула (27.10.1956) сталася ведамы, што і ў ўсходнім Берліне іншамецкія студэнты пачалі дамагацца дымісіі камуністычнага дыктатара ўсходніх Нямеччын Ульбріха. Дык калі гэты артыкул дойдзе да чытчыка, падзея можуць прыняць зусім іншыя кірунак і выліцца ў непрадбачаную сяняня форму. Таму задзержымся тутака толькі на тых аспектах выпадкаў за зялезнай заслонай, якія, навет пры зусім іншым адвароце справаў, на страціць на сваёй актуальнасці.

Антыкамуністычнае паўстаньне за зялезнай заслонай ёсьць найболыш вымойным і незапірочным доказам, што цана свабоды і імкненне да яе прывярсненія, калі яна заграбленая варожымі сіламі, яна ведае ніякіх мејкаў. Маскоўскі бальшавізм, прыўшоўшы да ўлады 39 год тому назад да тэрыторыі бывалай Рәсей, за ўвесі гэты час на змог ператравіць паняволеных ім народы, як і на змог таксама выкараныя сірод іх нацыянальных асьціліцій. Дык што-ж тады гаварыць пра народы Сярэдня-Усходніх Эўропы, якія падпілі пад бальшавіцкое панаванье толькі ў выніку апошніх съветаў вайскі: і якія, будучы перад гэтым дзяржаўнае незалежнімі, мелі да найвышэйшай ступені разыўкі свай нацыянальныя патэнцыі і свой апрычоны спосаб памітычнага, сацыяльнага, эканамічнага і грамадзянскага жыцця? Толькі зялезнай абгүрчы Сталіна магі трымала гэтыя народы ў сваіх войстрых кілешчах. Затое г. зважаючы на кіркітнае кіраўніцтва Хрушчовам, Булганина, на глядзячы на розныя тактычныя эквілібрystыкі, якімі імкнулася захаваць расхістаную систэму, як асуджэнне Сталіна й пераход да ленінізму або завядзенія курсу палітычнага адлігі, не патрапіла ўжо справіца бесперыяднікіні прадаўжыць справы памерада дыктатара.

Такім чынам апошнія падзеі за зялезнай заслонай зьяўляюцца беспасярднім вілікам аслаблення савецкага паняволенія непераможных у ёй супяречнасці.

У рэвалюцыйных рухах у Польшчы і Мадзяршчыне адбываецца сымаротны розыгрыш паміж трывма рознымі і ўзаемна варожымі сіламі. Адно з гэтых сілаў зьяўляецца Москва, якая за ўскаку цану нанагаеца ўтрыманьем там статус кво, г. з. стан, што існаваў да гэтуту. Другой сілай зьяўляюцца г. з. маскоўскія щастыя, якія, падобна як і югаславіанскі Ціта, хацелі-б. ісці ў складзе дыктатара да сацыялізму. Таму з дасюлешия разыўцца падзеяў, затое падзеі ў Мадзяршчыне пайшли далей ягоныя звязнічныя. У кожным выпадку Ціта ёсьць камуністам, і яму было-б не на руку, калі-б ёсьць вызваленне ад кожнай формы камунізму, укаранавалася пасльехам.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

У Польшчы пачалася ад нядайняга панінскага паўстаньня ў пазнейшых антыкамуністычных маніфестаціях падчас судовага працэсу супраць систэмы ў завайдзенія курсу палітычнага адлігі, не патрапіла ўжо справіца бесперыяднікіні прадаўжыць справы памерада дыктатара.

Падзеі ў Польшчы паўстаньне за зялезнай заслонай зьяўляюцца беспасярднім вілікам аслаблення савецкага паняволенія непераможных у ёй супяречнасці.

У рэвалюцыйных рухах у Польшчы і Мадзяршчыне адбываецца сымаротны розыгрыш паміж трывма рознымі і ўзаемна варожымі сіламі. Адно з гэтых сілаў зьяўляецца Москва, якая за ўскаку цану нанагаеца ўтрыманьем там статус кво, г. з. стан, што існаваў да гэтуту. Другой сілай зьяўляюцца г. з. маскоўскія щастыя, якія, падобна як і югаславіанскі Ціта, хацелі-б. ісці ў складзе дыктатара да сацыялізму. Таму з дасюлешия разыўцца падзеяў, затое падзеі ў Мадзяршчыне пайшли далей ягоныя звязнічныя. У кожным выпадку Ціта ёсьць камуністам, і яму было-б не на руку, калі-б ёсьць вызваленне ад кожнай формы камунізму, укаранавалася пасльехам.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

У Польшчы пачалася ад нядайняга панінскага паўстаньня ў пазнейшых антыкамуністычных маніфестаціях падчас судовага працэсу супраць систэмы ў завайдзенія курсу палітычнага адлігі, не патрапіла ўжо справіца бесперыяднікіні прадаўжыць справы памерада дыктатара.

Падзеі ў Польшчы паўстаньне за зялезнай заслонай зьяўляюцца беспасярднім вілікам аслаблення савецкага паняволенія непераможных у ёй супяречнасці.

У рэвалюцыйных рухах у Польшчы і Мадзяршчыне адбываецца сымаротны розыгрыш паміж трывма рознымі і ўзаемна варожымі сіламі. Адно з гэтых сілаў зьяўляецца Москва, якая за ўскаку цану нанагаеца ўтрыманьем там статус кво, г. з. стан, што існаваў да гэтуту. Другой сілай зьяўляюцца г. з. маскоўскія щастыя, якія, падобна як і югаславіанскі Ціта, хацелі-б. ісці ў складзе дыктатара да сацыялізму. Таму з дасюлешия разыўцца падзеяў, затое падзеі ў Мадзяршчыне пайшли далей ягоныя звязнічныя. У кожным выпадку Ціта ёсьць камуністам, і яму было-б не на руку, калі-б ёсьць вызваленне ад кожнай формы камунізму, укаранавалася пасльехам.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

У рэвалюцыйных рухах у Польшчы і Мадзяршчыне адбываецца сымаротны розыгрыш паміж трывма рознымі і ўзаемна варожымі сіламі. Адно з гэтых сілаў зьяўляецца Москва, якая за ўскаку цану нанагаеца ўтрыманьем там статус кво, г. з. стан, што існаваў да гэтуту. Другой сілай зьяўляюцца г. з. маскоўскія щастыя, якія, падобна як і югаславіанскі Ціта, хацелі-б. ісці ў складзе дыктатара да сацыялізму. Таму з дасюлешия разыўцца падзеяў, затое падзеі ў Мадзяршчыне пайшли далей ягоныя звязнічныя. У кожnym выпадку Ціта ёсьць камуністам, і яму было-б не на руку, калі-б ёсьць вызваленне ад кожнай формы камунізму, укаранавалася пасльехам.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

У рэвалюцыйных рухах у Польшчы і Мадзяршчыне адбываецца сымаротны розыгрыш паміж трывма рознымі і ўзаемна варожымі сіламі. Адно з гэтых сілаў зьяўляецца Москва, якая за ўскаку цану нанагаеца ўтрыманьем там статус кво, г. з. стан, што існаваў да гэтуту. Другой сілай зьяўляюцца г. з. маскоўскія щастыя, якія, падобна як і югаславіанскі Ціта, хацелі-б. ісці ў складзе дыктатара да сацыялізму. Таму з дасюлешия разыўцца падзеяў, затое падзеі ў Мадзяршчыне пайшли далей ягоныя звязнічныя. У кожnym выпадку Ціта ёсьць камуністам, і яму было-б не на руку, калі-б ёсьць вызваленне ад кожнай формы камунізму, укаранавалася пасльехам.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На глядзячы на адноўльковыя прычыны і характар падзеяў у Мадзяршчыне і Польшчы, пайшлі яны ў кожнай краіне рознымі шляхамі.

На г

Аб тэндэнцыйнасці савецкай гісторычнай навукі

У савецкай гісторычнай навуцы шмат адведзеніа месца дасьледванью старадаўніх гісторыкі ўсходніх славянаў і, перадусім, гісторыкі Кіеўскай Русі. Аднак гэтае зацікаўленне гісторыкі больш мае палітычную падкладку чымся на- вуковую. Абумоўлена яно дўвум матываў: з аднаго боку імкненнем пака- заць вонкаваму съвету гісторычна абас- навану традыцыйнасць матутнасці Савецкага Саюзу, ягону самабыт- насць дзяржаўнага й культурнага разъвіцця, і з другога — угарварыць народам Савецкага Саюзу іхннюю гісторычную супольнасць. Сюды ўваходзіць тэндэнцыя паказаць даўнасць карэн- наў «аднае рускае народнасці» ў трох асабах расейскага, беларускага й укра- інскага народу, а разам з іхню даў- насць дзяржаўнае супольнасць; пака- заць традыцыйную сувязь гэтае ўсход- ні-славянскае дзяржавы з ішымі на- родамі Савецкага Саюзу, і, нарэшце, паказаць неразрывнасць гісторычнага практэсу ў дзяржаўным разъвіцці цяпе- рапашне чывронае расейскай імперыі, запачатканага быццам-бы яшчэ з сі- вых часоў Кіеўскай Русі.

Гэтак з вышэй названых матываў была адкінута нармандская тэорыя, згодна катарае ўтварэнне кіеўскай дзяржавы прыпісалася прышэльцам народам, і, як іх называлі ў той час, скандынаўскім варагам-русам. Гэтае тэ- орыя, прытым абаснавана на стара- даўніх кіеўскіх і бізантыйскіх пісаных кропінках, адкідаеца толькі таму, што яна нібы зьманіла ролю ў гісторыі са- мых славянаў. На яе месца прыходзіз новая тэорыя самабытнасці паўстаннія славянскага дзяржавы на Усходзе. Нар- маны, калі яны й былі ў гэтае дзяржа- ве, яны ня ігралі ніякое дзяржаўнае ролі. Гэта быў наёмныя дружыны вайско- вікоў ці проста гандляры. Кіеўская Русь, падразуміваеца як сцэнтрыза- ваная дзяржава, што абыгнала ўсе ўсходні-славянскія племёны, была ўтво- рана стыхіяй самабытнага гісторычнага практэсу славянаў, запачатканай яшчэ ў часы імперыі антаг (IV стагодзьдзе- нашай эры). Кіеўская Русь часу IX—XI стагодзьдзяў была адным з этапаў гі- сторычнага практэсу дзяржаўнага разъвіцця, больш удасканай народна- культурна й палітычнай. Што да назову «Русь», «руски», дын ён быў запазычаны ў ваднаго больш матутнага і ўплыво- вага славянскага племя росаў, жыўшага на ўсход ад Кіева на рэчы Пось.

Разам з гэтым даказвасць таксама існаванье ўжо ў тых часы аднае ўсход- ні-славянскае народнасці — рускае на- роднасці. Аднак тут пярэччае дадзе- ная з дзясятага стагодзьдзя пра існа- ванье як з адмены назвамі племё- наў, таксама і самастойных княстваў, прыкладам Полацка-Тураўскага княства, больш-менш незалежных ад Кіева драўлянія, раздзімаў і віцічай. Бяручи гэта пад увагу, савецкія гісторыкі пера- сююць, такім чынам запачатканыя феадальныя уклады ў ўсходніх славя- наў на два стагодзьдзя назад, г. зн. з XI стагодзьдзя на IX-е. Такая камбінацыя дае, прынамсі, падставы гаварыць аб

тым, што адасабленне некаторых зем- ляў ад цэнтра было якраз разультатам віх князёў, самавольным выхадам спад- феадалізму, рэгіональнай узурпацыі улады Кіева. Наагул-жа і аб гэтых фак- дзяржаўных правоў, а не натуральным, так найменш гаворыцца ў савецкай гі- начым нязвязаным імкненіем да са- старычнай народнасці. Каб заніца на- маўштага жыцця паасобных плямё- ковых вывучаннем і абурніваннем гэтых «самавольных выхадаў», треба дробленасць, а потым татарская і ле- туўскія заваёвы спрычыніліся, такім чынам, да расчаплення старое рускае народнасці, складзенасць яшчэ ў VII—VIII стагодзьдзях, і да зародку трох новыя народнасць: вялікарускай і рэ- сейскай, беларускай і ўкраінскай. Аднак гэта быў штучны народнасці, што паказае іхнія дзялішь гісторычнікі прак- цес, пайменна супольнасць культуры і імкненія жыць у ваднай сям'і.

Адначасна адмаўлецца рэальнасць уплыву бізантыйскай культуры на культурнае разъвіццё ўсходніх славя- наў, а таксама шукавіца наядунасці традыцыйных дзяржаўных сувязяў ўсходніх славянаў з другімі славянскімі і неславянскімі народамі. Гэтае тэматычныя пасыяўшы шмат пракаў акадэмік Б. Грэкаў, а таксама і ішнія савецкія гі- сторыкі. Апошнім часам занілася вы- вучаньнем гэтае проблеме савецкай археалёгіі. Гэта пад на перыфэрыі Савецкага Саюзу ўсёды працуяць этнічна-археалёгічныя экспедыцыі. На Беларусі, у сувязі з проблемай балтыйскіх народоў, археалёгічным дасьледваннем падпадае сумежная паласа, пачынаючы ад Палацку і канчычаючы Горадні.

Падобная тэндэнцыя народнасці савецкай гісторычнай науки прыводзіц, ведама, да хвальшчаванія гісторыи народу. Прыкладам, адмаўлецца якай-колечы самабытнасць гісторычнага практэсу беларускага народу. Незалежнасць беларускага народу. Незалежнасць беларускіх княстваў ад Кіева, як Палацка-Тураўскага часоў Рагвалода (другая па- лова 10 стагодзьдзя), Палацка-Савецкага гісторыі

П. У.

За ахову беларускага гісторыі

Менская радыё 20 кастрычніка паве- даміла аб зьменшчынам у газэце «Літара- тура і Мастацтва» пісьме шэрагу на- вукоўцаў, пісменнікаў і артыстычных беларусі, у якім яны заклікаюць да аховы «Русь», «руски», дын ён быў запазычаны ў ваднаго больш матутнага і ўплыво- вага славянскага племя росаў, жыўшага на ўсход ад Кіева на рэчы Пось.

У пісьме гаворыцца:

«Беларускі народ за сваю шматгадо- вую гісторыю стварыў багаты скарбы ў галіне архітэктуры, мальарства, скульптуры і іншых відах мастацтва. Гэтае ма- стацтва расказвае нам аб жыцці й ба- рацьбе народу, аб ягонай працавітасці

У пісьме гаворыцца:

«На вялікі жаль, пераважная коль- касць помінкаў беларускага культуры загінула ў часе шматлікіх войн, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі. А шмат было зьнішчана ў пэрыяд пана- ванія на Беларусі польскіх паноў. У выніку гэтага, у нас захавалася вельмі нязначная частка помінкаў культуры. Не захавалася ў Беларусі ніводнага жылога

даца з прывілеяў і граматаў Речы Паспалітае Күцеінскі манастыр, набыўшы імя «Беларускія Ляўры». Пака- зальна, што ягоны суворы манастырскі статут нагадвае статут Кіева-Пячорскага Ляўры, якія самы свой назоў дастала ад вялікіх Дальніх і Блізкіх пячораў, выкананых мітра- паліта Пётры Магілы тут было 200 манахаў, якія, паводле летапісу, «подражали в тэле житию ангельскому» перамілі жыццё анельскіе), дык магчыма супадае з прадаўдай, ёншчы з імаверна прыпушчэнне, што яны капілі гэту пячору.

Калі спакідаюць сядрніявечча, я вылязяў прац на руку з пячоры, дык адрозу вычӯ савецкую рэчайсць. Справа навест на ў тым, што па Дняпры з Воршы да Дуброўны, вы- конваючы свой плян ледзь-ледзь цягніцай супрана вады вялікую баржу дробненкі параходзік пад назовам «Ільліч» і ўвесь ад натуту ахутаны парай, здавалася, вось-вось выбухне. «Ільліч» я заўважыў пазней, а сыпірша сяброў экспедыцыі, што, сустрэўшы мяне, як сваіго збаўцу, кричэлі:

— Пакажэце ім хутчэй свой дакумант, што мы маем права на вакмерныя пляны і фотадзімкі, якія вы запрапанавалі нам зрабіць! Яны пагражайць нам арыштам! Тады толькі я заўважыў каля іх людзей з тых самых лодкаў, якія бачыў залізаючы ў пячору. Хоць я адрозу й паказаў ім адмысловую паперку, але дастаў пра аднаго з іх даволі зъедлівую і проста, як для савецкага жыцця, небяспечную вымову:

— А чаму вы на пытаетесь пра нашыя дакуманты? Пэўненам не стае савецкае пільнасці? Абыдзінчына вас зядзяе? Можа спадзіцеся, што за ўсім падазроным мае сачыць вылучна «НКВД», а ня кожны чесны грамадзянін Савецкага Саюзу? Не паспешу ў адказаць, што на лічу іх за падазроных, а таму іхнія дакуманты мяне яшчэ пікавіць, як мне тыцнулі іншую паперку, паводле якое людзям з шастамі дазвалялася дасьледваць дно Дняпра, для пабудовы ў гэтым месцы празь ма-

тадаў, але вывозіць іхніх культурных дзеячоў і выдатных майстроў, прымушаючы пракаўцаў на сябе. У гэтым сэнсе ігумэн-друктар Труцівіч нічым ня розыніца ад прыгажданых у тагачасных перапісных кнігах Максіма Міхайлава з Шклова, Якуба Іванава з Віцебска, Андрэя Фёдарава з Воршы — знанага скульптара і рэжысёра па дрэву. Разам з тым зусім на выпадкова на чале шматлікіх манаstryроў стаўся, як ві-

У паняволенай Беларусі

РАДЫЁ — МЕНСК ПАВЕДАМЛЯЕ:

Зараўлюць на фэстываль

(15. 10. 56) Для моладзі шмат якіх прадпрыемстваў і ўстановы Бабруйску учарація нядзеля была звычайнім прадоўніцкім днём. З ініцыятывы камса- мольскай арганізацыі вось ужо трэці месяц у сваёдны ад асноўнай работы час хлапцы і дзяўчыны працуяць на будаўніцтве мастацтва церкви Беразіну. Вырачыны грашовыя сародкі адлічваюцца ў фонд фэстывалю моладзі.

Учора ў фонду фэстывалю аддалі свой выхады дзень студэнты ляснога тэхнікуму, пэдагагічнага вучылішча і вучні шмат якіх школаў...

Расейшчына

(15. 10. 56) У парадку падгатоўкі да ўсесаюзнага фэстывалю моладзі ў Магілеве адкрыўся лектэрый па пытаннях мастацтва. Учора ў клубе промкам- аперацыі адбылася першая лекцыя: «Масавая савецкая песня». Да канца году будуть праведзены лекцыі на тэмы: «Вялікі рускі кампазытар Глінка», «Рускі революцыйныя песні», «Жыцьцё і творчасць Мусоргскага», «Выдатныя рускія кампазытары Чайкоўскі»...

Лекцыі ілюструюцца выступленнямі мастацтва самадзейнасці і дэманстрацый дакументальных і навукова-папулярных фільмаў.

Каб пабудаваць дом...

(16. 10. 56) Гэтым днём адбылася скліканая ЦК КПБ нарада, прысьвечаная жыўліўзаму будаўніцтву ў гарадах рэспублікі.

З паведамленнем аб ходзе будаўніцтва выступіў сакратар ЦК КПБ т. Абрасімаў. Тав. Абрасімаў адзначыў, што...

У Менску і абласных цэнтрах ўсё ад- чуваеца востры недахоп жыўля... Шмат якія будаўнічыя арганізацыі сис- тэмнічна зрываюць тэрміны ўводу ў эксплатацию жылых дамоў.

Іншыя гаварылі аб сур'ёзных недахо- пах у работе будаўнічых арганізацыяў. Кіраўнікі шмат якіх прадпрыемстваў і ўстановаў на хочуць весьці будаўніцтва жыўліў замысламі пасады. У гэтым важнай і вялікай справе валакіта ў бракратызм. Каб атрымца дзялянку зямлі ў будаўніцтва жылога дома, індывідуальному забудоўшчыку часта прыходзіцца пераадольваць няма- лыя цяжкасці. На 1-га кастрычніка толькі ў вабласных цэнтрах звыш трох тысячама індывідуальным забудоўшчыкамі ная былі адведзеныя зямельныя дзялянкі...

*

Новыя хваласці

(16. 10. 56) На практыку двух дзён у Магілевскім абласным дому народнай твор- чысці пракоўдзіў сэмінар самадзейных кампазытараў і пэтаўт вобласці. Сібіры Саюзу кампазытараў БССР прафесар Алада і Аничкін, якія прыехалі для правядзення сэмінару, пазнамлі- ся з творамі маладых кампазытараў і

больш сваім карэннымым тымпанамы зямельныя цяжкар, а той вось-вось аблаліца і жыўцом пахавае, раздушыць.

Два гісторычныя помнікі спакінула ў Воршы Расейская імперыя — акопы Паўночнае вайны і верстасы або гэтак званы Кацярынінскі слуп 18 стагодзьдзя. У часе Паўночнае вайны, у 1706 г. Пётра Першы наведаў Воршу і загадаў зрабіць вай- сковую ўмацаванне, каб перашкодзіць магчымай пераправе Швэдзі праців Дняпра. З таго часу бліжэйшы завулак дагэтуль мае назоў Лягернага, а паміж ім і ракой захаваліся акопы, якія тады аблажкоўвалі сабой вялікі трохкутны пляц, але паступова Дняпро падмыў ягоны адзін бок. Цяпер трохкутнік уяўляе сябе зялёным лугом, які ў 1939 г. арандавала ў гаркамагасу арцель біндзюжнікаў, а ў часе вайны яго ахоўваў батальён незабытнага для Беларусі капітана Салаўёва. Гэты капітан, цалкам годны свайго імпэратара, дае поўнае ўяўленне аб традыцыйнасці ўсіх землях БССР.

У разыдзеле «Крытыка і бібліографія» газета «Звязда» змяншчыла рэцэнзію на гэту книгу. Уяўленне аб магчымасцях пасады ўзяліў працьвінныя пасадыўнікі, якія вялікай пляцоўкай Дняпра зімой пакінуў ягоны адзін бок. Цяпер трохкутнік уяўляе сябе зялёным лугом, які ў 1939 г. арандавала ў гаркомагасу арцель біндз

2-га ліпеня 1929 г. адбылася мая працоўня на ўніверсітэце Карла 4-га ў Празе Чэскай. Зі вілікаю радасцю ды ўдзячнасцю пакінуш ў ўніверсітэт, але неўзабаве радасць маю замяніў смутак, бо трэба было, як нявольніку, выбіраць куток для далейшага жыцця й працы. Былы дзівэ реальныя магчымасці: варочаца дамоў у Польшчу, зь якое я ўпітай перайшоў у Чехію, або аставацца ў Чэхіі. Цягя да роднага кута была пераўгана да лаварту на Бацькаўшчыну, не зважаючы на тое, што мне трэба было стаць перад судом за нелегальны пераход граніцы. Польскі кансулят у Праге пагадзіўся выдаць мне часовы пашпарт на пераезд граніцы ў Польшчу з адзнакай, што я буду суджаны ў краю. Праз пару тыдняў я быў гатовы да адезду. Сібры мае правілы мяне на станцыю ю я пакінуш Злату Прагу.

Гэтак як і пасля першай сусветнай вайны, у якой прышлося браць удзел, мне суджана было другі раз вяртацца ў родны край. Будучыня мая ў той час была нявыразная. Чэскі дыплём не даваў мне ў Польшчу ніякага права заніць адпаведна становішча без настырніцкай яго. Бацькаўшчына, сям'яй родныя былі адзінкай пацехаю. Нявола роднага краю, як ніколі, адчувалася на кожным кроку, тым больш, што, гэта бы зусім недалёкі час ад разгрому польскую ўладу. Беларуское Сялянска-Рабочынкае Грамады. Сотні Беларусаў сядзела ящчэ ў польскіх турмах, а беларуское насыльніцтва застрашавала каралеса за ўсякія прыздрілівія справы паліцыйскімі пратаколамі. Як-же выразна кідалася мене ў очы розыніца ў ролі чэскага паліцыйскага ю паліцыйскага польскага. Першы зъяўляўся абаронца ю дараднікам свайму народу пры выкананні сваіх абязвязкаў, а другі — прыздрілівым эзекуціям Беларуса. Дух дэмакратычнага чэскага ладу выразна адрозніваўся ад духа польскіх паліцыйскіх. Пры такай сітуацыі я было ніякае надзеі на якуюсь працу паза невялікага бацькаўскаю гаспадаркою разам з сваімі братамі. Аднак лёс выразні іншай. Неспадзейкі прыехаў да мяне настаўнік Беларускага Гімназіі ў Наваградку М. Чатырка, які запрасіў мяне на становішча настаўніка гэтае гімназіі. З першага верасеня 1929 г. я пачаў настаўніцкую працу ю адначасна стаў кіраўніком хлопецкіх бурсціў гімназіі. Ад гэтага часу служжана было мне разам з другімі настаўнікамі гімназіі ю яе алькунамі перажыць усе маманты ў жыцці гімназіі, аж да яе ліквідацыі польскай ўлады.

Дырэктрыя гімназіі пераслала мяно просьбу да Віленскага Кураторы аб запісі-верджаныні мяне настаўнікам гімназіі. Тры гады высыпалася такая просьба з усё новымі матывамі ю трэх гады Кураторы ю не зацверджала мяне. Нарэшце ў 1931—32 школьнім годзе начальнік пэрсанальнага аддзелу Кураторы Глухоўскі, пасля візітациі мае лекцыі, сказаў мне, апошні раз таліруеца мae незадзверджане настаўніцтва ю паражаў складаць эзамены пры польскім ўніверсітэце. Іншага выхаду я было, і я вясною 1932 г. у працягу двух месяцаў зляжы ўсе прыпісаныя пісмовыя ю вусныя спісцільныя эзамены разам з паліністыкаю ў Варшаўскім ўніверсітэце, а ўвесені гэтага году пэдагагічны эзамен у Віленскім ўніверсітэце. Гэтыя

Беларуская гімназія ў Наваградку

(Успаміны)

(Працяг з папярэдніх нумароў)

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катастрофы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катастрофы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катастрофы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катастрофы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катастрофы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катастрофы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася ў канаву. Вынік катаstrofы быў такі, што некалькі вучняў адзначыліся

універсітэты ю выдалі мне дыплём з Папялусе ю што ёсьць забітых. Брат мой лі. Дырэктар і настаўнікі былі толькі пухта запрага каня ю я зь ім, як мага, выкіненых з аўта. Як-же гэта сталася? паехаў да месца катаstrofы. Праз гадзіны паўтары, што выдалісі мене аж надзітімі, мы былі на Папялусе, градак, дык добра ведае перад вёскай Гарадзічна дзівэ стромыя гары: Папялуху і Дубовую, што спускаючы ў эзязную даліну вёскі Гарадзічна. На Папялуху сівьт мы ўжо ў Наваградку. Нас пайні-шмат пакалечаных. Ездзім дзялі. Чуть сапевалісі я юношы раз хутчай пакаціліся з гары ю з ўсяго размаху ўвалилася є ў шырэйшыя шрамамі на твар

